ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1980

Vyhlásené: 20.06.1980 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

71

VYHLÁŠKA
Slovenského úradu bezpečnosti práce
z 15. mája 1980
o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke cestných vozidiel

Slovenský úrad bezpečnosti práce ustanovuje po dohode s príslušnými orgánmi a organizáciami podľa § 5 ods. 1 písm. d) zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce:

§ 1
Rozsah platnosti

(1) Vyhláška určuje povinnosti organizácií a ostatných prevádzateľov, ktorí poskytujú niektoré služby a opravy na základe povolenia národného výboru[1]) (ďalej len „prevádzateľ“) a pracovníkov z hľadiska bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, t. j. najmä pri pohybe, obsluhe, údržbe a opravách cestných vozidiel (ďalej len „vozidlá“), a pri prácach súvisiacich s touto prevádzkou, ako aj organizácií, ktoré sa zúčastňujú na prevádzke cestnej dopravy, prípadne na prácach súvisiacich s touto prevádzkou.

(2) Vyhláška sa nevzťahuje na prevádzku vozidiel:

a) ozbrojených útvarov Federálneho ministerstva národnej obrany,

b) ozbrojených útvarov ministerstiev vnútra, Zboru národnej bezpečnosti a útvarov Pohraničnej stráže a ochrany štátnych hraníc.

(3) Vozidlami sa podľa tejto vyhlášky rozumejú všetky vozidlá pohybujúce sa motorickou silou po pozemných komunikáciách,[2]) po spevnených alebo nespevnených cestách a v teréne, ktoré nie sú viazané na koľaje ani na elektrické vedenie. Pod pojem „vozidlo“ sa nahŕňa i každá jazdná súprava vozidiel.

POVINNOSTI PRI PREVÁDZKE VOZIDIEL

§ 2
Spôsobilosť vodičov

(1) Dopravu nákladov a osôb vozidlami s celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 7,5 t môžu vykonávať vodiči, ktorí spĺňajú podmienky určené osobitnými predpismi[3]) a absolvovali aspoň 200 hodín preukázateľného zácviku vo vedení vozidiel s hmotnosťou najmenej 7,5 t. Zácvikom sa rozumie vedenie vozidla pod dohľadom skúseného vodiča.

(2) Jazdu, pri ktorej vedenie vozidla počas pracovnej smeny trvá dlhšie ako 8 hodín, môžu vykonávať len vodiči, ktorí majú najmenej 2 roky praxe vedenia vozidiel s rovnakou alebo väčšou hmotnosťou.

§ 3
Bezpečnostné prestávky

(1) Nepretržité vedenie vozidla nesmie trvať dlhšie ako 3 hodiny. Za nepretržité vedenie sa pokladá vedenie vozidla a pobyt vodiča vo vozidle pri zastavení z dôvodov prevádzky alebo vybavovania cestujúcich. Ak je táto doba prerušená na dobu kratšiu než je ustanovená v ďalších odsekoch, doba vedenia sa považuje za nepretržitú.

(2) Vodiči musia prerušiť vedenie vozidla z dôvodov bezpečnosti práce vždy najneskoršie po 3 hodinách nepretržitého vedenia na 30 minút (ďalej len „bezpečnostná prestávka“), v priebehu ktorých nevykonávajú činnosť vyplývajúcu z ich pracovných povinností.

(3) Tridsaťminútové bezpečnostné prestávky môže prevádzateľ rozdeliť, pričom najkratšia na tento cieľ započítateľná doba je 10 minút, s výnimkou diaľkovej dopravy.

(4) Ustanovenie o bezpečnostných prestávkach neplatí, ak sú na vozidle súčasne pridelení dvaja vodiči, ktorí sa striedajú najneskoršie po 3 hodinách nepretržitého vedenia vozidla.[4])

(5) Prevádzateľ je povinný kontrolovať trvanie vedenia vozidla a iných prác, ako aj trvanie bezpečnostných prestávok a odpočinku podľa tachogramov, výkazov o prevádzke vozidla a ďalších dokladov.

(6) Tachogramy je prevádzateľ povinný uchovávať 3 roky.

§ 4
Ubytovanie osádok vozidiel

(1) Prevádzateľ je povinný zabezpečiť členom osádky vozidla na pracovných cestách riadne ubytovanie. Ak je vozidlo vybavené lôžkami na pohodlné ležanie, môže ich osádka v čase odpočinku použiť namiesto ubytovania len za podmienky, že vozidlo sa nepohybuje a že sa v ňom nekúri.

(2) Lôžka musia zodpovedať ustanoveniam osobitných predpisov.[5]) Ak sú vozidlá používané na diaľkovú dopravu vybavené lôžkami pre osádku vozidla, je prevádzateľ povinný vybaviť ich potrebným množstvom lôžkoviny tak, aby sa mohli vymeniť za čisté:

a) pri zmene osádky,

b) v prípadoch určených orgánmi hygienickej služby.

§ 5
Dopravnoprevádzkový poriadok

(1) Prevádzateľ a organizácia, v priestoroch ktorej sa vykonáva nakládka, vykládka alebo iné práce spojené s prevádzkou vozidiel, sú povinní vypracovať dopravnoprevádzkový poriadok.

(2) Dopravnoprevádzkový poriadok rieši najmä

a) spôsob zaistenia vnútrozávodných komunikácií, parkovacích, odstavovacích a skladovacích plôch, garáží a ďalších plôch z hľadiska bezpečnosti práce a technických zariadení, predovšetkým
   - vyhotovenie komunikácií (šírka, povrch) a ich údržba,

- spôsob používania komunikácií (rýchlosť, smer),
- označenie komunikácií (horizontálne a vertikálne umiestnenie značky),
- vyhradenie parkovacích miest, zákaz parkovania,
- určenie priestoru na nakladanie a vykladanie,
- osvetlenie komunikácií, nakladacích a vykladacích priestorov a parkovísk,
- čistenie a oprava komunikácií,

b) pohyb všetkých dopravných prostriedkov na vnútrozávodných komunikáciách
- zákazy alebo príkazy vjazdu alebo vstupu do určitých objektov a priestorov,
- obmedzenie pohybu vozidiel pri určitých situáciách, napr.: striedanie smien, zhromažďovanie pracovníkov a pod.,
- preprava špeciálnych nákladov,
- pohyb špeciálnych vozidiel,
- premávka cudzích vozidiel a pohyb osôb v priestoroch organizácie,
- preprava osôb v objektoch organizácie,

c) zabezpečenie údržby a opráv vozidiel
- odstavovanie vozidiel do opravy a oprava,
- spôsob odtiahnutia nepojazdného vozidla,
- garážovanie,

d) organizácia kontroly, školenia a preskúšavania pracovníkov
- organizácia kontroly dodržiavania dopravnoprevádzkového poriadku a príslušných bezpečnostných predpisov,
- spôsob školenia a preskúšavania pracovníkov.

(3) Súčasťou dopravnoprevádzkového poriadku je tiež schématický pôdorysový plán organizácie s vyznačením všetkých komunikácií vrátane vyznačenia zúžených profilov, prejazdov, vjazdov a vstupov do jednotlivých objektov organizácie, parkovísk, odstavných plôch, garáží, pracovísk na ošetrovanie, údržbu a opravu vozidiel.

§ 6
Účasť závozníkov a sprievodcov na prevádzke

(1) Prevádzateľ je povinný prideliť na vozidlo závozníka,

a) ak je to potrebné na nakládku alebo vykládku a ak to vyžaduje povaha nákladu, prípadne konštrukcia vozidla,

b) ak ide o jazdnú súpravu vozidiel, ktorú treba deliť alebo spájať,[6])

c) ak vozidlo musí cúvať a vchádzať do zúžených priestorov alebo je potrebná zvýšená opatrnosť,

d) ak to vyžaduje bezpečnosť cestnej premávky[7]) alebo povaha pracovnej činnosti vyžaduje pomoc závozníka,

e) ak to ustanovujú osobitné predpisy (doprava výbušnín a pod.).

(2) Namiesto pridelenia závozníka môže prevádzateľ zabezpečiť práce, ktoré inak vykonáva závozník aj iným spôsobom, napr. nakladacími a vykladacími čatami na stálych pracoviskách alebo pridelením viacerých vodičov alebo technickými prostriedkami vhodnými z hľadiska bezpečnosti práce.

(3) Prevádzateľ je povinný prideliť na vozidlo s prívesom na dopravu osôb sprievodcu, ak príves nie je vybavený bezpečným zaisťovacím zariadením dvier prívesu ovládaným z miesta vodiča a na palubnej doske stanovišťa vodiča optickou signalizáciou otvorenia a zatvorenia dvier prívesu; prevádzateľ je povinný zabezpečiť kontrolu a údržbu tohto zaisťovacieho a signalizačného zariadenia.

(4) Vodič vozidla je oprávnený dávať závozníkom a sprievodcom pokyny.

§ 7
Pridelenie viacerých vodičov

Ak sú na vozidle pridelení dvaja alebo viacerí vodiči, je prevádzateľ povinný určiť jedného z nich ako vedúceho osádky, ktorý je oprávnený dávať členom osádky vozidla pokyny.

§ 8
Cúvanie a vchádzanie

(1) Vodič je povinný dbať pri cúvaní na zvýšenú opatrnosť a dodržiavať ustanovenia osobitných predpisov.[8]) Pri prevádzke mimo pozemných komunikácií je vodič povinný postupovať primerane podľa týchto predpisov; pred cúvaním bez pomocníka musí vodič vystúpiť z kabíny a presvedčiť sa o povahe terénu a prípadných prekážkach. Ak je vozidlo vybavené spätnými svetlometmi, musia byť pri cúvaní v činnosti. Začiatok cúvania bez pomocníka je vodič povinný zdôrazniť zvukovým výstražným signálom

(2) Vodič môže vchádzať k pieskovým jamám, lomom, skládkam, staveniskám a podobným miestam len vtedy, ak je cesta k nim dostatočne široká, pevná a zjazdná. Pri zníženej viditeľnosti môže vchádzať do pracovného priestoru nakládky a vykládky len vtedy, ak je tento príjazd dostatočne osvetlený.[9]) Vozidlo je povinný zastaviť podľa únosnosti pôdy tak ďaleko od kraja lomov, násypov a skládok, aby nevzniklo nebezpečenstvo zrútenia alebo zasypania vozidla. Miesta, kde treba zastaviť, musí organizácia, ktorej také pracovisko patrí, vyznačiť výstražnými tabuľami, dopravnými značkami a zábradlím a v noci červeným svetlom; ak to okolnosti vyžadujú, musí vodiča podrobne oboznámiť s miestnou situáciou.

(3) Na pracoviskách, kde vozidlá cúvajú bez pomocníkov (závozníkov, sprievodcov), najmä na autobusových staniciach, slučkách mestskej hromadnej dopravy, prekladiskách, staveniskách a iných podobných miestach, je organizácia zodpovedná za takéto pracovisko povinná určiť spôsobilého a náležite poučeného pracovníka, aby usmerňoval vodiča pri cúvaní.

(4) Určený pracovník je povinný usmerňovať vodiča pri cúvaní dohovorenými znameniami tak, aby nevzniklo nedorozumenie alebo zámena; je pritom povinný stále sa pohybovať v zornom poli vodiča. Ak ho vodič stratí z dohľadu, je povinný ihneď zastaviť; v cúvaní môže pokračovať len na dohovorené znamenie určeného pracovníka. Pri znížení viditeľnosti alebo v noci určený pracovník usmerňuje vodiča dohovorenými svetelnými signálmi.

§ 9
Zastavenie a státie vozidla

Zastavenie a státie vozidla nie je dovolené na miestach, kde vozidlo:

a) prekáža z hľadiska bezpečnosti práce a technických zariadení,

b) je ohrozené prácou vykonávanou v jeho blízkosti,

c) je ohrozené povahou terénu (zosunom brehu, pádom kameňa, zapadnutím do mäkkej pôdy a pod.),

d) je bližšie ako 20 m od čerpadla pohonných látok, ak nečaká na ich čerpanie,

e) je ohrozené vedením vysokého alebo veľmi vysokého napätia.

§ 10
Pripájanie a odpájanie prípojných vozidiel

(1) Pripájanie a odpájanie prípojných vozidiel sa vykonáva podľa návodu výrobcu. Môže ho vykonávať len náležite poučený, zacvičený a na to určený pracovník. Ak v návode výrobcu nie je určené inak, nesmú byť pri zapájaní alebo odpájaní prípojných vozidiel v nich alebo na nich nijaké osoby, prípojné vozidlá musia byť zabrzdené, bezpečne založené klinmi, návesy musia byť podložené bezpečnými podperami. Nájazd prípojného vozidla na ťažné vozidlo je zakázaný. Pracovník je povinný pri zapájaní prípojných vozidiel používať ochranné rukavice a záves vopred upraviť do pohotovostného stavu. Pracovník usmerňujúci vodiča nesmie vstúpiť medzi zapájané vozidlá skôr, ako je záves ťažného vozidla vzdialený od oka prívesu maximálne 0,25 m. V tejto vzdialenosti musí ťažné vozidlo na dohovorené znamenie zastaviť. Vodič môže dokončiť cúvanie na dorazenie závesného zariadenia len na dohovorené znamenie usmerňujúceho pracovníka a po dorazení vozidlo zabrzdí. Ak vodič nepocíti pri cúvaní náraz, musí ihneď zastaviť, vystúpiť z kabíny a presvedčiť sa, prečo sa vozidlá nespojili.

(2) Po spojení obidvoch vozidiel je vodič povinný na mieste skontrolovať spojenie a zaistenie závesného zariadenia proti samovoľnému rozpojeniu, presvedčiť sa o spoľahlivosti funkcie brzdového a elektrického spájacieho zariadenia obidvoch vozidiel a o riadnom spojení závesov (reťazí, lán) poistného spájacieho zariadenia, ak sú tieto závesy povinné podľa osobitných predpisov.[10])

(3) Vodič je povinný sa presvedčiť: a) pred odpojením, či prípojné vozidlo je zabezpečené proti samovoľnému pohybu, b) po odpojení, či prípojné vozidlo je zabrzdené, a v prípade potreby, či sú jeho kolesá z obidvoch strán dôkladne zaistené klinmi; náves musí byť podložený bezpečnými podperami.

§ 11
Tlačenie vozidiel

Vozidlá možno tlačiť motorickou silou len pomocou ťažnej žrde. Tlačiť nezavesené prípojné vozidlá motorickou silou je zakázané.

§ 12
Opravy a kontroly vozidiel

(1) Vozidlo pristavené na opravu musí byť prázdne a očistené. Opravovať naložené vozidlo je dovolené len výnimočne pri jednoduchých opravách v prípade, ak zloženie nákladu by spôsobilo mimoriadne ťažkosti. V takom prípade môže byť oprava vykonaná len za priameho dozoru vedúceho pracovníka, ktorý určí technologický postup. Vozidlá s nebezpečným nákladom sa nesmú opravovať v uzavretých priestoroch.

(2) Kontrolu technického stavu spodku vozidla možno vykonávať, len ak je vypnutý motor. Počas kontroly nesmie byť zaradený nijaký prevodový stupeň; vozidlo musí byť zaistené proti pohybu. Kontrolu chodu motora a zariadení závislých od chodu motora možno vykonávať len vtedy, ak je motor spoľahlivo upevnený a ak nie sú chodom motora ohrozené osoby. Pri väčšej oprave vozidla môže byť zdroj elektrického prúdu zapojený len na kontrolu tých častí vozidla, ktoré nemôžu byť preskúšané bez jeho zapojenia.

(3) Nie je dovolené manipulovať s ovládacím zariadením vozidla (ťahadlami, vidlicami, poistným zariadením a pod.) s prevodovkou ovládanou automaticky alebo posilňovacím zariadením alebo s prídavnou prevodovkou vozidla a pod. bez predchádzajúcich opatrení, ktoré vylúčia neželateľný pohyb vozidla a možnosť úrazu.

(4) Kontrola a oprava sklápacieho zariadenia je prípustná len vtedy, ak zdvihnutá sklápacia časť vozidla je bezpečne podopretá pevnou vzperou vylučujúcou samovoľné sklopenie.

(5) Pri oprave musí byť zdvihnuté vozidlo alebo jeho časti bezpečne zaistené. Ustanovenie tohto odseku neplatí pri výmene kolies mimo priestorov opravovne vozidiel a autoservisov.

(6) Pri vykonávaní kontroly vozidla na skúšobnom valcovom zariadení musí byť vozidlo zaistené tak, aby samovoľne nezišlo z valcov.

(7) Ak sa prehrial motor, zátku chladiča možno uvoľniť, len až klesne pretlak.

§ 13
Roztáčanie motora

(1) Každé motorové vozidlo musí mať výkonné spúšťacie zariadenie v stave schopnom prevádzky.

(2) Je zakázané zohrievať motor otvoreným plameňom, ak nie je na to konštrukčne prispôsobený.

(3) Vlečenie vozidla s cieľom uviesť motor do chodu v uzavretých priestoroch a objektoch je dovolené iba na vyznačených miestach a pri zachovaní podmienok ustanovených osobitnými predpismi.[11])

§ 14
Hustenie, montáž a demontáž pneumatík

(1) Pri hustení pneumatík kolies nenamontovaných na vozidle, ktoré sú vybavené obručou so záverným a poistným kruhom alebo delenou obručou, musí byť pracovník chránený bezpečným krytom schváleného typu. Ak pracovník hustí pneumatiku mimo priestoru garáže, opravovne alebo autoservisu (pri čerpacích staniciach pohonných látok, počas cesty a pod.), nemusí byť chránený krytom, ale musí stáť bokom tak, aby nebol ohrozený.

(2) Nie je dovolené uvoľňovať pneumatiku prihusťovaním.

§ 15
Mechanizmy a zariadenia špeciálnych vozidiel

Vysúvacie, zdvíhacie a podobné mechanizmy špeciálnych vozidiel (cestných žeriavov, rýpadiel, mechanických nakladačov, zdvíhacích plošín, rebríkov a pod.) nesmú sa pri doprave uvádzať do činnosti a musia byť bezpečne zaistené proti samovoľnému pohybu. Prevážať zavesené bremená na zdvíhacích zariadeniach cestného žeriavu je zakázané, ak technické podmienky výrobcu neurčujú inak.

ZARIADENIE A ÚDRŽBA PRACOVÍSK

§ 16
Údržba vozidiel

Prevádzateľ je povinný zabezpečiť riadny stav a čistotu kabíny, karosérie, stúpačiek, stúpadiel (rebríkov) a držadiel, ak je nimi vozidlo vybavené, a v zime zabezpečiť odstránenie námrazy.

§ 17

V kabíne vodiča sa nesmú ukladať horľavé kvapaliny alebo ľahko zápalné látky. V priestore pre akumulátor alebo na jeho povrchu sa nesmú ukladať nijaké predmety.

§ 18
Pracoviská na údržbu a opravy vozidiel

(1) Priestory určené na údržbu, prehliadky a opravy vozidiel musia byť od priestoru na státie vozidiel v garážach oddelené podľa osobitných predpisov.[12])

(2) Pracoviská (miestnosti a pod.), hygienické zariadenia a sklady musia byť vybavené a trvale udržiavané v náležitom stave podľa osobitných predpisov[13]) a dostatočne osvetlené neoslňujúcim svetlom.[14]) Ich podlaha vrátane podlahy jám musí byť upravená podľa osobitných predpisov,[15]) nesmie byť nerovná, nesmie sa krútiť ani lúpať. Podlaha na stálych pracoviskách musí byť tepelne izolovaná. Stropné konštrukcie a podlahy musia zodpovedať danému úžitkovému zaťaženiu.

(3) V miestnostiach, kde sa pracuje s vodou, olejom a pod., musí mať podlaha spád k zamrežovaným vpustom do odpadu.

(4) Prevádzateľ je povinný ihneď opraviť poškodené miesta podlahy, obnovovať podľa potreby náter stien a stropov a pred každou smenou vyčistiť všetky pracovné priestory a ich príslušenstvo tak, aby sa nerozvíril prach a aby sa odstránila šmykľavosť podlahy. Každý pracovník musí trvalo udržiavať poriadok a čistotu na svojom pracovisku.

(5) Spájacie a únikové cesty, ako aj schody musia byť označené,[16]) upravené a udržiavané tak, aby chôdza po nich bola bezpečná; na týchto miestach je zakázané skladovať akékoľvek predmety.

(6) Na linke pre svahový pohyb vozidiel musia byť na jednotlivých stanovištiach vozidiel umiestnené vkladateľné a vyberateľné kliny. Kliny predchádzajúceho stanovišťa môžu byť vyňaté až vtedy, keď sú kliny nasledujúceho stanovišťa v polohe na zastavenie a zaistenie vozidla.

(7) Pracoviská, kde sa pracuje na spodkoch vozidiel, musia byť vybavené účinnými a bezpečnými zdvíhacími zariadeniami, rampami alebo prehliadkovými a montážnymi jamami, aby pracovníci mohli pri práci stáť. Rampy musia mať vodiace lišty upravené tak, aby zabránili bočnému zjazdu vozidla z rampy. Pozdĺžny sklon rámp meraný v ich pozdĺžnej osi nesmie byť väčší ako 14 %. Pracoviská vo výške väčšej ako 0,6 m[17]) musia byť na voľných okrajoch opatrené po celej dĺžke pevným a bezpečným zábradlím vysokým najmenej 1,10 m, so strednou žrďou a s ochrannou lištou vysokou najmenej 0,10 m. Svetlá šírka medzi obrysom najširšieho vozidla a zábradlím musí byť najmenej 0,75 m.

(8) Pracoviská, kde sa spúšťajú spaľovacie motory, musia byť vybavené účinným zariadením na odvádzanie výfukových plynov mimo pracovného priestoru podľa osobitných predpisov.[18])

§ 19
Pracovné jamy

(1) V priestoroch, kde sú pracovné jamy (ďalej len „jamy“) musia byť na dobre viditeľnom mieste umiestnené bezpečnostné pokyny na prácu v jamách, ktoré vydá prevádzateľ.

(2) Nepoužívané jamy musia byť zabezpečené krytmi, ktoré nebránia ich stálemu vetraniu alebo musia byť ohradené bezpečným sklopným alebo prenosným zábradlím. Kryty musia mať dostatočnú nosnosť a musia byť na úrovni okolitej podlahy vložené do kovového rámu so žliabkom.

(3) Pri stálom bezprostrednom striedaní vozidiel nad jamou musí byť podlaha trvale a zreteľne vyznačená pásmom, do ktorého okrem vozidiel pristavovaných na opravu alebo na prehliadku (údržbu) a pracovníkov vykonávajúcich tieto práce sa nesmie vchádzať ani vstupovať. Zákaz vstupu do tohto pásma musí byť vyznačený zreteľnými a dobre viditeľnými výstražnými značkami upozorňujúcimi na nebezpečenstvo šmyknutia a pádu do hĺbky.[19]) Na jamách pre viacej ako dve vozidlá musia byť za každým druhým pristaveným vozidlom umiestnené mostíky na bezpečný prechod cez jamu.

(4) Jamy musia mať stále zaistený bezpečný vstup a výstup. Jamy, ktorých dĺžka umožňuje súčasne pristavenie dvoch alebo viacerých vozidiel, musia mať pre každé dve pristavené vozidlá samostatný bezpečný vstup a výstup. Je zakázané jamu preskakovať a prekračovať.

(5) Hĺbka jamy musí byť prispôsobená prevládajúcim typom opravovaných vozidiel a jamy musia mať hladké steny svetlej farby. Povrch stien a podláh musí byť ľahko umývateľný a musí byť trvale udržiavaný v čistote. Elektrické zariadenie v jamách musí vyhovovať osobitným predpisom.[20])

§ 20

(1) Jama musí byť vybavená:

a) najmenej jednou zásuvkou prednostne umiestnenou v jame, v kryte a vo vyhotovení zodpovedajúcom osobitným predpisom,[21])

b) pevnými svietidlami v kryte a vo vyhotovení zodpovedajúcom osobitným predpisom,[22])

c) výklenkami v stenách umiestnenými vo výške umožňujúcej pohodlné odkladanie náradia pri práci,

d) ak to povaha prác vyžaduje, najmenej jednou montážnou plošinkou upravenou tak, aby ju bolo možné zvýšiť podľa potreby stanovišťa pracovníka spôsobom zaručujúcim mu pri práci dokonalú stabilitu,

e) tabuľkami upozorňujúcimi na zákaz fajčenia a používania otvoreného ohňa v jame, prípadne na iné povinnosti pracovníkov,

f) záchytnou (čistiacou) šachtou umiestnenou v najnižšom bode a krytou ochranným roštom.

(2) Používaná jama musí byť najmenej raz za smenu vyčistená a pred použitím a po ňom vyvetraná; jama musí byť ihneď vyčistená a vyvetraná pri úniku horľavín do jamy.

(3) Do jám majú prístup len pracovníci určení vedúcim pracovníkom, a to len za účelom prehliadky údržby alebo opravy vozidiel alebo čistenia, prehliadky a opravy jám.

(4) Je zakázané:

a) používať otvorený oheň a fajčiť v jamách alebo vo vzdialenosti menšej ako 1,5 m všetkými smermi od nich; zváranie je povolené len na vozidlách, z ktorých boli vypustené pohonné látky, a to iba v jamách s fungujúcou vzduchotechnikou za podmienok podľa osobitných predpisov;[23]) za fungujúcu vzduchotechniku sa považuje aj účinné odsávacie zariadenie,

b) používať horľaviny na čistenie vozidiel stojacich nad jamami,

c) vnášať do jám nádoby, ktoré obsahujú alebo obsahovali výbušné látky, horľaviny alebo iné zdravie ohrozujúce látky a plyny vrátane tlakových nádob a akumulátorových batérií,

d) odkladať pri práci v jame, osobitne na jej konci, časti jej krytu tak, aby mohli sťažiť únik z jamy v prípade nebezpečenstva,

e) zotrvávať v jamách v čase pristavovania a odjazdu vozidla,

f) demontovať z vozidiel stojacich nad jamami súčiastky alebo dielce, ktoré by svojou hmotnosťou mohli ohroziť bezpečnosť pracovníkov bez predbežného zaistenia proti uvoľneniu a pádu,

g) odkladať v jamách nástroje a súčiastky na iné miesto ako do výklenkov určených na tento cieľ,

h) vypúšťať na dno jamy akékoľvek prevádzkové kvapaliny.

§ 21

(1) Vedúci pracovník je povinný sústavne kontrolovať stav jamy a najmä preveriť pred použitím každú jamu, ktorá sa nepoužívala počas jedného pracovného týždňa a každú jamu, v ktorej sa majú vykonávať zváračské práce.

Pritom je povinný sa presvedčiť najmä o stave:

a) podlahy, krytu jamy, zábradlia a výstražných značiek,

b) vnútorného osvetlenia,

c) čistoty stien, podláh a schodov prístupových schodísk,

d) montážnych plošiniek a iného zariadenia,

e) čistoty ovzdušia v jame a prevádzkovej schopnosti vzduchotechniky, ak je ňou vybavená,

f) zabezpečenia únikových ciest z montážnej jamy a o spôsobe čistenia [či sa jama nečistí látkami uvedenými v § 20 ods. 4 písm. b)].

(2) Vedúci pracovník je povinný sústavne kontrolovať, či pracovníci pri práci v jamách správne používajú prevádzateľom predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky.

§ 22
Zariadenia pre nepojazdné motorové a prípojné vozidlá

(1) Jamy a rampy, na ktorých sa vykonávajú prehliadky, údržba a opravy nepojazdných motorových a prípojných vozidiel, musia byť prejazdné alebo musia byť vybavené zariadením umožňujúcim ich bezpečné pristavenie a odstavenie.

(2) Neprejazdné (koncové) jamy musia byť opatrené zarážkami premiestniteľnými podľa typu vozidiel, ktoré sa pristavujú nad jamu.

(3) Je zakázané pristavovať a odstavovať vozidlá nad jamy (z jám) a na rampy (z rámp) ťahaním alebo tlačením osobami.

§ 23
Garáže, odstavné plochy a dopravné cesty

(1) Osobitné predpisy ustanovujú, ako musia byť zariadené a vybavené garáže a odstavné plochy.[24])

(2) Vjazdy a výjazdy hromadných garáží, opravovní a podobných priestorov, do ktorých vchádzajú vozidlá musia byť po obidvoch stranách opatrené šikmým farebným šrafovaním žltými a čiernymi rovnako širokými pruhmi[25]) smerujúcimi od zvislej osi súmernosti vjazdu (výjazdu) pod uhlom 45 stupňov hore do výšky 3 m tak, aby farebné označenie bolo viditeľné aj pri otvorených vrátach. Vzdialenosť šrafovania od hrany zárubne vrát je 0,20-0,30 m. Šírka farebných pruhov musí byť 0,14-0,22 m. Takým šrafovaním musia byť opatrené aj spodné časti sklopných vrát do výšky 0,30 m. Otvorené vráta musia vyť zaistiteľné proti samovoľnému zavretiu; sklopné vráta v otvorenej polohe musia byť zaistené proti samovoľnému pádu.

(3) Odpadky nasýtené olejom alebo horľavinami sa nesmú v garáži ukladať alebo odhadzovať. Horľavé čistiace prostriedky možno ukladať len v plechových tesne uzavierateľných nádobách. Ľahko zápalné látky sa nesmú ukladať bližšie ako 8 m od garáže.

(4) V garážach musia byť umiestnené hasiace prístroje podľa osobitných predpisov,[26]) ako aj ďalšie požiarne náradie; hasiace prístroje musia byť preskúšané spôsobom a v lehotách ustanovených osobitnými predpismi.[27]) Všetci pracovníci pracujúci v garáži musia byť vycvičení v používaní hasiacich prístrojov a požiarneho náradia a musia poznať požiarne a poplachové smernice.

(5) V garáži je zakázané dopĺňať nádrž vozidla pohonnými látkami a spúšťať ohrievacie zariadenie motora, priestoru pre vodiča, prípadne priestoru pre cestujúcich, ak pritom vznikajú škodlivé plyny. Motor vozidla možno v garáži uvádzať do chodu len za účelom bezprostredného výjazdu z garáže.

(6) Garáž sa nesmie používať ako priestor na ošetrovanie, údržbu alebo opravy vozidiel (okrem dennej obsluhy vozidla pred začiatkom a po skončení jazdy).

(7) Najvyššia dovolená rýchlosť vozidla v priestoroch organizácia a na pracoviskách musí byť ustanovená v dopravnoprevádzkovom poriadku podľa miestnych podmienok. Nesmie byť však vyššia ako 30 km za hodinu. Pracoviskom sa rozumie i miesto prác vykonávaných za prevádzky na cestách. Príslušný inšpektorát bezpečnosti práce môže povoliť zvýšenie maximálnej rýchlosti do 60 km za hodinu. Táto úprava musí byť uvedená v dopravnoprevádzkovom poriadku. Organizácie sú povinné vyznačiť ustanovenú maximálnu rýchlosť a tam, kde je to z prevádzkového hľadiska potrebné, aj prikázaný smer jazdy dopravnými značkami.

(8) Na voľných priestranstvách možno odstavovať vozidlá, len ak tieto priestranstvá zodpovedajú osobitným predpisom.[28])

§ 24
Nabíjacie stanice akumulátorov

(1) Akumulátorové batérie s úhrnným výkonom nad 500 W alebo vybíjacím napätím nad 65 V možno nabíjať a dobíjať len v osobitných miestnostiach so sklonom podlahy smerom k šachte, oddelených a uzavretých od ostatných prevádzkových miestností, náležite temperovaných a pri nevyhnutnom vetraní vetraných podtlakovo (ďalej len „akumulátorovne“).

(2) Elektrické zariadenie a akumulátorovniach musí zodpovedať požiadavkám osobitných predpisov.[29])

(3) Akumulátorovňa musí byť vybavená skrinkou s predpísanými liekmi a prostriedkami na poskytnutie prvej pomoci, potrebným počtom respirátorov, snehovým hasiacim prístrojom a umývadlom s tečúcou vodou a mydlom.

(4) Do akumulátorovne môžu vstupovať len oprávnení pracovníci. Zákaz vstupu iným osobám musí byť vyznačený na tabuľke umiestnenej zvonka na každých dverách vedúcich do miestností akumulátorovne.

(5) V akumulátorovniach je zakázané jesť, piť, fajčiť a používať otvorený oheň.

(6) Náplň akumulátorových batérií možno pripravovať len spôsobom, ktorý určil výrobca a v špeciálne upravených nádobách; prečerpávanie je dovolené vykonávať len zariadením upraveným tak, aby pracovník nemohol prísť do priameho styku so žieravinou. Pracovníci sú povinní používať pri práci so žieravinou štítok z plexiskla na ochranu tváre, gumové rukavice, gumovú obuv a zásteru odolnú proti žieravine; zástera musí presahovať okraj obuvi.

(7) Akumulátory musia byť spojené pri nabíjaní pevne priliehajúcou spojkou, ktorá zamedzuje iskrenie. Nie je dovolené spájať svorky akumulátorov drôtom.

(8) Prevádzateľ je povinný prideliť pracovníkom v akumulátorovniach skrine na oddelené ukladanie pracovného a vychádzkového odevu.

DOPRAVA NÁKLADOV

§ 25
Doprava nákladov na ložnej ploche

(1) Náklady je dovolené dopravovať vozidlami len za podmienok ustanovených osobitnými predpismi.[30]) Vozidlá na dopravu nákladov musia byť v takom technickom stave a vybavené takým zariadením, aby bola zaručená bezpečná doprava a ľahká manipulácia s nákladom.

(2) Hmotnosť nákladu musí byť rozložená rovnomerne na ložnej ploche a náklad zabezpečený tak, aby nemohol spadnúť, posúvať sa alebo sa vyvrátiť a aby rovnomerne zaťažoval kolesá. Plachty sa musia upevniť tak, aby sa pri jazde nevzdúvali; sypké materiály musia byť zakryté plachtou tak, aby sa nerozprašovali. Slama, seno a podobné náklady musia byť uložené tak, aby sa netreli o kolesá a boli mimo dosahu výfukových plynov. Odklápacie bočnice musia byť bezpečne zaistené spínacími reťazami; reťaze musia byť dostatočne odolné proti predpokladanému ťahu a nárazu; ak sú z dvoch častí, musia byť spoľahlivo spojené poistkou. Pri jazde musí byť sklápacia karoséria vozidla zaistená (napr. zaisťovacími kolíkmi a pod.). Vodič je povinný sa presvedčiť pred začiatkom jazdy o bezpečnom zaistení bočníc zadného a predného čela, sklápacej karosérie a nákladu vozidla.

(3) Kotvenie nákladu na ložnej ploche vozidla je dovolené len do kotvových ôk vo vystuženej podlahe alebo vystužených pevných častiach karosérie, ak je vozidlo vybavené kotvovými okami.

(4) Vozidlá musia byť pri nakládke a vykládke bezpečne zabrzdené. Náklad sa ukladá a skladá tak, aby sa vozidlo nepreklopilo alebo nedostalo do pohybu. Návesy a jednonápravové prívesy musia byť bezpečne podopreté.

(5) Nakládku, dopravu a vykládku nebezpečných nákladov (horľavín, výbušnín, leptavých, rádioaktívnych a iných zdraviu škodlivých látok) treba vykonávať podľa ustanovení osobitných predpisov.[31])

(6) Živé zvieratá musia byť pri doprave uviazané do kotvových ôk alebo musia byť dopravované na vozidlách, ktorých ložná plocha je rozdelená na jednotlivé boxy tak, aby bolo zaistené rovnomerné rozloženie nákladov a aby sa zabránilo samovoľnému premiestňovaniu dopravovaných zvierat. Pri doprave živých zvierat musí byť vozidlo vybavené dostatočne pevnými a vysokými bočnicami a čelami a spĺňať podmienky osobitných predpisov.[32])

(7) Pracovník pri otváraní bočníc a zadného čela je povinný zabezpečiť, aby nikto nemohol byť nimi alebo uvoľneným nákladom zasiahnutý.

(8) Ak je to nevyhnutné z dôvodov bezpečnosti dopravy nákladov, aby pracovník sprevádzal náklad na ložnej ploche vozidla, musí mu byť vyhradené miesto, odkiaľ môže, ak hrozí nebezpečenstvo, vyzvať dohovoreným znamením vodiča, aby zastavil. Toto miesto musí byť bezpečne zaistené tak, aby nedošlo k ohrozeniu pracovníka. Pracovníci sprevádzajúci náklad nesmú za jazdy stáť na ložnej ploche alebo náklade, ani sedieť na bočniciach alebo na čelách vozidla. Pri doprave dlhého dreva, guľatiny, kovových tyčí, rúr, sypkých materiálov, obilia, slamy, sena a podobných nákladov nesmie sa na náklade nikto prepravovať.

(9) Ak je nevyhnutné pri nakládke alebo vykládke vystúpiť na vozidlo, musí sa použiť rebrík alebo iné rovnocenné účelové zariadenie. Podobne treba postupovať aj pri zostúpení z vozidla po skončení nakládky alebo vykládky. Ak vozidlo stojí na svahu, smie sa použiť rebrík na výstup a zostup, len ak je podopretý proti svahu.

(10) Je zakázané dopravovať osoby na ložnej ploche vyklápacieho zariadenia s výnimkou sklápacieho prívesu traktora, ktorý má vyklápaciu korbu pevne zaistenú svorníkmi.[33])

§ 26
Doprava batožín na streche vozidla

(1) Batožiny dopravované na streche vozidla musia byť umiestnené a upevnené tak, aby nemohli spadnúť, posúvať sa, a nesmú presahovať šírku vozidla.

(2) Vozidlá, ktorých výška presahuje 2 m a na ich streche sa dopravujú batožiny alebo iné podobné náklady, musia byť vybavené rebríkom alebo iným rovnocenným zariadením. Ukladať batožiny na streche vozidla a skladať ich môže len vodič alebo prevádzateľom určený pracovník.

§ 27
Doprava osobitne ťažkých a rozmerných nákladov

(1) Osobitne ťažkými a rozmernými nákladmi sa na účely tejto vyhlášky rozumejú také náklady, pri doprave ktorých ich celková hmotnosť a celkové rozmery naloženého vozidla presahujú miery ustanovené osobitnými predpismi.[34])

(2) Pri doprave osobitne ťažkých a rozmerných nákladov musí byť:

a) určený presný technologický postup dopravy, nakládky a vykládky,

b) zabezpečená technická úprava pracoviska na nakladanie a vykladanie nákladu,

c) zabezpečené vhodné zariadenie a pomôcky dostatočnej nosnosti pre naloženie a vyloženie,

d) preverené zabezpečenie naloženého nákladu na dopravu,

e) pridelení na vozidlo najmenej dvaja vodiči, zabezpečený dostatočný počet ďalších pracovníkov na manipuláciu s nákladom a určený pracovník riadiaci práce pri nakladaní, upevnení a vykladaní nákladu (§ 7).

SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 28
Školenie a skúšky

(1) Prevádzateľ je povinný zabezpečiť, aby sa pracovníci poverení výkonom pracovných alebo riadiacich činností uvedených v § 1 podrobili pred nástupom do výkonu alebo riadenia pracovných činností vždy po dvoch rokoch skúške, pri ktorej majú preukázať ovládanie predpisov na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke cestných vozidiel. Na tento účel je povinný organizovať pred nástupom týchto pracovníkov ich školenie a praktický výcvik a najmenej raz za rok ich školenie. Školenie môže byť spojené so školením podľa osobitných predpisov.[35])

(2) Skúšky sa skladajú pred komisiou, ktorej členov a predsedu vymenúva prevádzateľ po dohode s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia, ak ide o jednotné roľnícke družstvo po dohode s príslušným orgánom Zväzu družstevných roľníkov Slovenskej socialistickej republiky a ak ide o výrobné družstvo po dohode s komisiou politickovýchovnej práce a starostlivosti o členov. O termíne a mieste konania skúšok upovedomí organizácia vykonávajúca skúšky aspoň štyri týždne vopred miestne príslušný inšpektorát bezpečnosti práce.

(3) Skúška z ovládania predpisov na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke cestných vozidiel môže sa vykonať súčasne so skúškou z povinného doškoľovania vodičov.[36]) Prevádzateľ môže dohodnúť za podmienok uvedených v odseku 3 vykonanie skúšok s inou organizáciou.

(4) Pracovníci, ktorí nezložili skúšky podľa odseku 2, môžu ich opakovať najskôr po uplynutí jedného mesiaca.

(5) Prevádzateľ je povinný doklady o školení a spôsobe vykonania skúšok a o ich výsledkoch ukladať do osobného spisu pracovníka.

§ 29
Účasť orgánov spoločenskej kontroly

Prevádzateľ pri plnení povinností podľa tejto vyhlášky úzko spolupracuje s orgánmi spoločenskej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.[37])

§ 30
Prechodné a zrušovacie ustanovenie

(1) Zrušuje sa vyhláška Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 49/1971 Zb. o bezpečnosti práce pri prevádzke cestných vozidiel.

(2) Ustanovenie § 2 ods. 1, pokiaľ sa podľa neho ustanovujú bezpečnostné prestávky v pravidelnej verejnej autobusovej doprave a mestskej hromadnej doprave, sa zrušuje 31. májom 1981.

§ 31
Účinnosť

(1) Táto vyhláška nadobúda účinnosti 1. októbrom 1980.

(2) Ustanovenie o bezpečnostných prestávkach v pravidelnej verejnej autobusovej doprave a mestskej hromadnej doprave nadobúda účinnosť 1. júnom 1981.

Riaditeľ:

Ing. Kováč v. r.

1) Zásady o poskytovaní niektorých služieb a opráv občanmi na základe povolenia národného výboru schválené uznesením vlády z 3. 3. 1965 a uverejnené v Zbierke zákonov pod č. 20/1965.

2) Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách.

3) Vyhláška Ministerstva vnútra č. 87/1964 Zb. o vodičských preukazoch v znení vyhlášky č. 3/1972 Zb.

4) Touto úpravou nie sú dotknuté predpisy upravujúce dĺžku pracovného času.

5) § 32 vyhlášky Federálneho ministerstva dopravy č. 90/1975 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách.

6) ČSN 30 0024 Rozdelenie a druhy vozidiel. Definícia základných pojmov.

7) Vyhláška Federálneho ministerstva vnútra č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.

8) § 19 vyhlášky č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.

9) Napr. ČSN 36 0046 Umelé osvetlenie v priemyselných závodoch,
ČSN 36 0061 Osvetľovanie železničných priestorov.

10) Vyhláška č. 90/1975 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách.

11) § 26 vyhláška č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.

12) ČSN 73 0802 Požiarna bezpečnosť stavieb. Spoločné ustanovenia. ČSN 73 0837 Jednotlivé a radové garáže. Požiarna bezpečnosť stavieb.
ČSN 73 0838 Hromadné garáže. Požiarna bezpečnosť stavieb.

13) Úprava č. 7/1978 Vestníka Ministerstva zdravotníctva SSR o hygienických požiadavkách na pracovné prostredie.

14) ČSN 36 0035 Denné osvetlenie budov.
ČSN 36 0046 Umelé osvetlenie v priemyslových závodoch.

15) ČSN 73 6059 Servisy a opravovne motorových vozidiel, čerpacie stanice pohonných hmôt. Základné ustanovenia.

16) ČSN 01 8012 Bezpečnostné značky a tabuľky, najmä tabuľky so značkou 06 22, 78 10 a 78 12.

17) ČSN 73 5105 Výrobné priemyselné budovy.

18) ČSN 73 6059 Servisy a opravovne motorových vozidiel, čerpacie stanice pohonných hmôt.

19) ČSN 01 8012 Bezpečnostné značky a tabuľky.

20) ČSN 34 1440 Predpisy pre elektrické zariadenia v miestach s nebezpečenstvom výbuchu horľavých plynov a pár.
ČSN 34 0110 Predpisy pre krytie elektrických predmetov.
ČSN 34 1010 Všeobecné predpisy pre ochranu pred nebezpečným dotykovým napätím.

21) ČSN 34 0110 Predpisy pre krytie elektrických predmetov.

22) ČSN 34 0110 Predpisy pre krytie elektrických predmetov.
ČSN 34 1070 Predpisy pre elektrické zariadenia v zvláštnych podmienkach.

23) ČSN 05 0610 Bezpečnostné predpisy na zváranie plameňom a rezanie kyslíkom.
ČSN 05 0630 Bezpečnostné predpisy na zváranie elektrickým oblúkom.

24) ČSN 73 6057 Jednotlivé a radové garáže. Základné ustanovenia.
ČSN 73 0838 Hromadné garáže. Požiarna bezpečnosť stavieb.
ČSN 73 6056 Odstavné a parkovacie plochy cestných vozidiel pre motorovú dopravu.

25) ČSN 01 2720 Bezpečnostné farby.

26) ČSN 73 0837 Jednotlivé a radové garáže. Požiarna bezpečnosť stavieb.
ČSN 73 6058 Hromadné garáže. Základné ustanovenia.

27) Vyhláška Ministerstva vnútra č. 70/1960 Zb. o zabezpečení pohotovosti hasiacich zariadení.

28) ČSN 73 6056 Odstavné a parkovacie plochy cestných vozidiel pre motorovú dopravu.

29) ČSN 34 1440 Predpisy pre elektrické zariadenie v miestach s nebezpečenstvom výbuchu horľavých plynov a pár.

30) § 35 a 36 vyhlášky č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.

31) Najmä IV. diel úpravy Ústredného banského úradu z 26. 6. 1965 č. j. 65/1965, ktorým sa vydáva bezpečnostný predpis o výbušninách, registrovaný v čiastke 31/1965 Zb.
ČSN 07 8305 Kovové tlakové nádoby na dopravu plynov. Technické predpisy.
ČSN 34 1730 Predpisy pre pracoviská s rádioaktívnymi látkami.
ČSN 65 0201 Predpisy na zaistenie požiarnej bezpečnosti pri výrobe, manipulácii, skladovaní a doprave horľavých kvapalín.

32) § 69 vyhlášky č. 90/1975 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách.

33) § 34 ods. 1 vyhlášky č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.

34) § 12 a 14 vyhlášky č. 90/1975 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách.

35) Vyhláška Federálneho ministerstva dopravy č. 94/1972 Zb. o výcviku a ďalšom zvyšovaní odbornosti vodičov cestných motorových vozidiel.
Vyhláška Ministerstva vnútra SSR č. 61/1976 Zb., ktorou sa ustanovujú zásady školenia pracovníkov o požiarnej ochrane.

36) Vyhláška č. 94/1972 Zb. o výcviku a ďalšom zvyšovaní odbornosti vodičov cestných motorových vozidiel.

37) Smernice ÚRO č. 124/1973 Zb. o postavení a úlohách orgánov ROH v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.